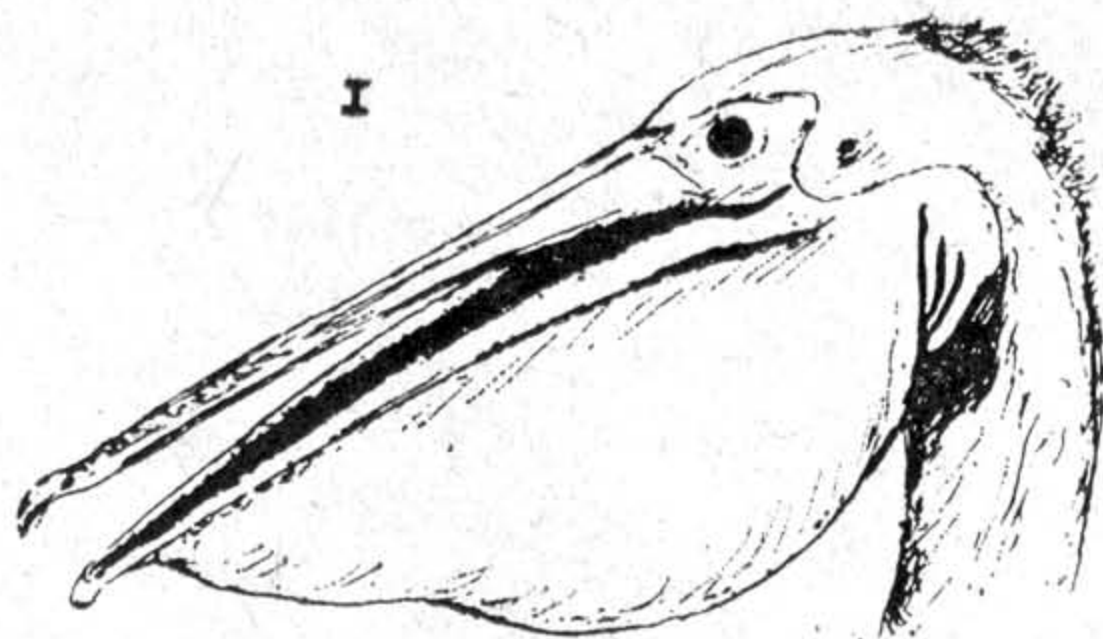

2.7. CIRTAINAIS PELIKĀNS — *Pelecanus crispus* Bruch. —
JAUNA SUGA LATVIJAS FAUNĀ

Cirtainais pelikāns PSRS teritorijā ligzdo Rostovas apgabalā, Volgas un Amudarjas deltās, Sirdarjas lejtecē un dažos Vidusāzijas ezeros. Ārpus PSRS sastopams Balkānu pussalā, Turcijā, Sīrijā, Irānā. Ziemešanas apgabali atrodas Irakā, Irānā, Indijā (ИВАНОВ, 1976).

Latvijas teritorijā cirtainais pelikāns konstatēts 1896. gada 27. aprīlī, kad Mērsraga virsmežzinis Štrombergs Engures ezera N daļā nošāva vienu eksemplāru, kurš atrodas Latvijas PSR Dabas muzejā. Sākotnēji toreizējais Rīgas Dabaspētnieku biedrības prezidents G. Švēders to noteica kā *Pelecanus crispus* Bruch. Atkārtoti pārbaudot, minētais eksemplārs tika noteikts kā *Pelecanus minor* Rüppell (Schweder, 1902; Korr.-bl. d. Nat. Ver. zu Riga, 1903, 46, S. 61). A. Grosse un N. Tranzē savā «Austrumbaltijas mugurkaulaino sarakstā» (1929) atzīmē, ka sakarā ar salīdzinošā materiāla trūkumu precīzi noteikt sugu nav iespējams un tāpēc atstāj G. Švēdera doto definīciju: *Pelecanus minor* Rüppell = *Pelecanus onocrotalus roseus* Gm.

1980. gadā, inventarizējot Dabas muzeja fondus, tika konstatēts, ka minētais eksemplārs atšķiras no sārtā pelikāna *Pelecanus onocrotalus* L. gan pēc izskata (2.7.1. att.), gan arī pēc izmēriem, kas ir šādi: knābja garums—39 cm, spārna garums — 70 cm, stulma garums — 10,5 cm. Pirkstu izmēri un to savstarpējās attiecības: I pirksts — 12,5 cm (96,1% no II), II pirksts — 13 cm, III pirksts — 9 cm (69,2% no II), IV pirksts — 5,5 cm (42,3% no II). Minētās pazīmes ļauj indentificēt šo muzeju eksponātu kā *Pelecanus crispus* Bruch. — cirtaino pelikānu (Cramp et al., 1978).

2.7.1. att. I — Sārtais pelikāns — *Pelecanus onocrotalus* L.;
 II — Cirtainais pelikāns — *Pelecanus crispus*
 Bruch. (M. Strazda zīmējums pēc LPSR Dabas
 muzeja izbāžņiem)

LITERATŪRA

Cramp S (chief ed.) Simons K. E. L. et al. Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the Western Palearctic. Vol. 1. Oxford University Press, 1978.

Grosse A., Transehe N. Austrumbaltijas mugurkaulaino saraksts. R., 1929. 75 lpp.

Korr.-bl. d. Nat. Ver. zu Riga, 1903, 46. S. 61.

Schweder G. Zwei neue gefiederte Gäste im Balticum. — «Neue Baltische Waidmannsblätter», 1902, № 19, S. 348.

Иванов А. И. Каталог птиц СССР. Л., 1976. 274 с.

A. Strazds, M. Strazds

LPSR Dabas muzejs

P. Stučkas LVU Bioloģijas fakultāte

Страздс А., Страздс М. (Музей природы Латвийской ССР, Биологический факультет Латвийского гос. университета им. П. Стучки). Кудрявый пеликан (*Pelecanus crispus* Bruch.) — новый вид в фауне Латвии.

При инвентаризации фондов Музея природы Латвийской ССР в 1980 г. обнаружено, что пеликан, добытый 27 апреля 1896 г. на оз. Энгуре, ошибочно определен и числится как *Pelecanus onocrotalus roseus* Gm. Фактически это *Pelecanus crispus* Bruch. Следует отметить, что первоначально добытая особь была определена правильно, и лишь позже при проверке видовой принадлежности музейного экспоната была допущена ошибка.